

Årsrapport for 2014

Pilegrimssenter Oslo

Godkjent av årsmøte for Pilegrimssenter Oslo mai 2015

Av senterleder Roger Jensen

(Det nye kjennemerket på Regionalt Pilegrimssenter Oslo er skiltstangen som viser retningen og avstanden til viktige pilegrimsmål.

Skiltstangen hilser pilegrimer og besøkende velkommen på gårdsplassen ved pilegrimssenteret.)

Årsrapport for Pilegrimssenter Oslo

Pilegrimssenter Oslo er registrert i Brønnøysund-registeret som forening med org.nr. 912 847 233. Foreningen har følgende medlemmer: 1) Borg bispedømmeråd, 2) Pilegrimsledens Venner (Bærum), 3) Oslo katolske bispedømme (OKB), 4) Østre Aker menighet, 5) Sentrum og St.Hanshaugen sokn, 6) Akershus fylkeskommune, 7) Eidsvoll kommune, 8) Oslo bispedømmeråd, 9) Groruddalen Historielag, 10) Eidsvoll menighet, 11) Gamlebyen og Grønland menighet, 12) Nittedal menighet, 13) Active Travel Norway AS, 14) Arteid Vestre.

Styreleder er prost Ingar Seierstad. Daglig leder for virksomheten er Roger Jensen. Grunnlag for drift er statlig overføring gjennom Nasjonalt pilegrimssenter (NPS).

Årsrapporten er strukturert etter de punkter som er anført som arbeidsoppgaver i tildelingsbrev av 15. april 2014 fra Nasjonalt pilegrimssenter. Enkelte av de anførte arbeidsoppgavene i tildelingsbrevet er i det følgende slått sammen.

Gi informasjon og veiledning / Holde senteret åpent

RPS Oslo har siden 2013 fått en meget god beliggenhet ved Gamle Aker kirker langs vestledene ut av Oslo. Senteret er godt besøkt og det drives mye frivillig pilegrimsarbeid fra senteret. Senteret tilbyr rådgivning og veiledning og har pilegrimslitteratur og pilegrimsrelevant materiell for salg. Gjennom pilegrimssesongen drives også *Gamle Aker Pilegrimscafé* ved senteret, et tilbud som utgjør et viktig treffsted for pilegrimsinteresserte samt for å rekruttere frivillige medarbeidere til pilegrim.

I perioden 16. juni – 8. august har Pilegrimssenter Oslo åpent: Mandag – fredag kl 09.30-15.30, lørdag – søndag kl. 10.00-14.00. Utenfor sesongen har senteret som hovedregel åpent alle virkedager, 9.30-15.00, vi har likevel som fast regel en anbefaling om at besøkende bør ta kontakt og avtale tid for besøk.

Alle de regionale pilegrimssentrene har egne hjemmesider. RPS Oslo har en godt utbygd hjemmeside som speiler en bred og omfattende virksomhet: www.oslo.pilegrimsleden.no

(Litteratur, merker med mere for salg.)

Såkalte “unike sidevisninger”/treff på hjemmesider for perioden 1. mai-31. desember 2014 viser følgende tall for de regionale pilegrimssentrene (tall fra NPS):

- RPS Dale-Gudbrand: 440.
- RPS Dovrefjell: 1,552.
- RPS Granavollen: 443.
- RPS Hamar: 1,129.
- RPS Pilegrimsgården: 5,525.
- RPS Oslo: 10,283.

Styrke bredden i satsningen (kirke, kultur, miljø, næring)

RPS Oslo arbeider bredt for pilegrimssatsningen i regionen.

- a) *Overfor kirken* arbeides det aktivt strukturelt og praktisk: gjennom samtaler med ledelsen i Oslo bispedømme, gjennom gudstjenester og kirkelige samlinger med pilegrimspreg og endelig gjennom å gjøre Gamle Aker kirke til sentrum for pilegrimsarbeid i regionen. Det arrangeres konfirmantvandring, et tilbud som er svært populært for menighetene. Gjennom pilegrimssesongen er det daglig middagsbønn for pilegrimer i Gamle Aker kirke med pilegrimsvelsignelse. Daglig leder RPS Oslo har laget liturgi for pilegrimsvelsignelse på norsk/tysk/engelsk som også er spredt til andre bispedømmer. Videre har daglig leder, i samarbeid med daglig leder RPS Dovre, hatt ansvar for sammenstilling av *vandrehefte* for langvandrere, et hefte som inneholder bønner, liturgier, salmer og sanger, på norsk/ tysk/engelsk, et hefte som også er sendt pilegrimsprestene og kirkelig pilegrimsutvalg og som er lagt ut i flere kirker langs leden. Endelig arbeides det mer faglig med pilegrimsteologi, et arbeid som materialiserte seg i bokform i advent 2014 (se mer under).

- b) *Overfor kultursektor* gjennom egne aktiviteter og gjennom å være samarbeidspartner med og inspirere til kulturarrangement med pilgrim som innhold eller delinnhold. Av siste kategori kan nevnes *Påske&Pasjon* og *Oslo middelaldermusikkdager*. Hver vår og høst arrangeres *Pilegrimsdag i Oslo*, et større arrangement som samler 100-150 mennesker til gudstjeneste, foredrag med historisk eller kulturell profil, kulturelle innslag og sosialt fellesskap. RPS Oslo samarbeider tett med *Pilegrimsfellesskapet St.Hallvard* og bidrar med foredrag og kulturelle innslag. Daglig leder RPS Oslo er én av tre redaktører av *Pilegrim i dag*, magasinet for det offentlige og frivillige pilegrimsarbeid i Norge. Videre består en vesentlig del av arbeidet ved senteret i å fremme informasjon om og interesse for sentrale kulturminner langs leden. RPS Oslo har over tid vært medarbeider i et forsøk på å etablere pilgrim som tilbud i den kulturelle skolesekken i Oslo øst, langs østleden gjennom Groruddalen. Etter flere forsøk og flere avslag, lyktes det endelig i 2014 å få tilslag på et tilbud som gjennomføres inneværende år (se mer under). I Bærum, langs vestleden, er det gjennom mange år et veletablert tilbud i den kulturelle skolesekken, alle 6. klassinger i Bærum går pilgrim, og *Pilegrimsledens venner* som er medansvarlige for arbeidet er representert i styret for RPS Oslo. Det er også grunn til å påpeke at dette arbeidet i regi av den kulturelle skolesekken i Bærum får meget gode evalueringer. Endelig er det samarbeid med kulturoperatører i Akershus FK. Daglig leder RPS Oslo var også invitert paneldeltaker i tysk diskusjon om nyeste forskningsfunn om pilegrimer i dag, en debatt som ble arrangert under pilegrims-symposium i Hamburg våren 2014 (i regi av *Nord-Kirche* og pilegrimspresten i Hamburg). Daglig leder er også foredragsholder i akademia, lag og menigheter.

- c) *Overfor miljøsektoren* gjennom bevisstgjøring av betydning av ivaretagelse av miljøet på pilegrimsvandring og forsøksvis påse at skjøtsel og merking ivaretar miljøet på best mulig måte. I arbeidet som gjøres overfor kirken, i vandrehefte og i pilegrimsteologien, se omtale ovenfor, arbeides det bevisst for hva som gjerne

karakteriseres som et *skapelsesteologisk* perspektiv, dvs. med en vektlegning på en bredere forståelse, verdsettelse og ivaretagelse av natur og miljø.

- d) *Overfor næring* gjennom kontakt mot turoperatører: Årlig oppfølgende kontakt med Active Travel Norway, hvor vi i 2012-13 var rådgiver for reiseplanlegging. Rådgivende reiseplanlegging overfor italiensk turoperatør Effatà Tour i 2013-14 (www.effata.it), en operatør som hadde sin første pilegrimsreise til Norge i 2014. Rådgivende reiseplanlegging overfor nederlandsk turoperatør FruAmundsen (www.fruamundsen.nl), en turoperatør som planlegger sin første pilegrimsreise til Norge i 2015. Gjennom kontakt med tilbydere og rådgiving til mulige tilbydere og gründere innenfor pilegrimssektoren. Det er initiert kontakt mot Visitselskapene i Akershus. VisitOslo viderefremidler kontakt til senteret for pilegrimer. Generelt er det oppfølgende kontakt med alle tilbydere lags leden i forkant av sesongen og oppfølgende kontakt ved behov gjennom sesongen med materiell og informasjon.

Et viktig element i arbeidet mot bredden er *kunnskapsspredning*. Dette gjøres langs to fronter: Praktisk veiviser og produksjon av ny kunnskap.

Praktisk veiviser: RPS Oslo har tidligere år produsert egen *Veiviser* for regionen. Denne er vi nå tomme for, en ny revidert utgave var planlagt for inneværende sesong men ble av kapasitetsgrunner ikke ferdigstilt. Modeller for å tenke felles løsninger for slike veivisere langs hele Gudbrandsdalsleden har vært diskutert med de øvrige pilegrimssentrene og Nasjonalt pilegrimssenter. Ny veiviser vil lages gjennom våren 2015 i samarbeid med FK Akershus. I denne vil også Akershus sør for Oslo også dekkes. Tidligere har DNT ved Oslo-kontoret, alle kirker langs leden, museer, biblioteker og cafeer, vært viktige sentraler for utdeling av veiviseren, en praksis som planlegges videreført. Senteret har også bidratt med betydelig faglig hjelp, rettelser og korrekturlesning på de nye norske (Voll/Gilbert, Kolon forlag) og engelske (Raju, Museumsforlaget) guidebøkene som blir utgitt våren 2015.

Produksjon av ny kunnskap: Som det fremgår av tidligere årsrapporter har senterleder ved RPS Oslo over tid arbeidet med å fremme ny kunnskap om pilegrim gjennom to akser: a) Gjennom å fremme interesse for og forskning på pilegrim i akademia og b) gjennom selv å opparbeide ny kunnskap om pilegrim i et historisk og samtidsaktuelt perspektiv. Begge disse prosesser er i 2014 ført til en foreløpig ende, ved at alle masterprosjekt som er støttet av RPS Oslo er fullført samt ved at senterleders egen forskning er publisert i form av en vitenskapelig monografi.

- a) *Fremme interesse for og forskning på pilegrim i akademia*:

Del av underforbruk fra oppstart-året 2010 for RPS Oslo, grunnet sen oppstart, ble avsatt til master-stipendier (85 000 kr). Gjennom tildeling av master-stipendier, en mindre sum penger tildelt som stipend, var målet å stimulere masterkandidater til å skrive masteroppgaver i tilknytning til pilegrimsfeltet. I 2011 og 2012 ble det lyst ut midler for hhv ett og to semester (kandidater kunne søke om en sum mellom 10 og 15 000 kr for ett semester, for 2 semester var summen man kan søke om mellom 20 og 30 000 kr). Det ble formalisert samarbeid med forskningsnettverket PluRel ved Universitetet i Oslo. To masterkandidater (i hhv teatervitenskap og religionshistorie) mottok stipendier

våren 2011. Ytterligere én masterkandidat mottok masterstipend ultimo 2011 ved Universitetet i Oslo, i skjæringspunktet mellom kunsthistorie og teologi. Videre ble det formalisert samarbeid med Det teologiske menighetsfakultet, én kandidat mottok masterstipend her ultimo 2011 for å skrive en oppgave i diakoni relatert til tema pilegrim. Endelig mottok én kandidat midler i religionshistorie ved Universitetet i Oslo. Totalt 5 kandidater.

Følgende masteroppgaver er fullført med stipend fra RPS Oslo:

1) Niklas Norman Mintrovitch Pettersen, HF/UiO, 2012: *Pilegrimsdiskursen : en kulturhistorisk analyse av moderne pilegrimsvandring til Nidaros med fokus på Nasjonalt Pilegrimscenter*

(<https://www.duo.uio.no/handle/10852/34189>)

2) Aase-Hilde Brekke, HF/UiO, 2012: *Meditativt nærvær? : En undersøkelse av performansen The Artist Is Present, av Marina Abramovic sett i den tibetanske vajrayana-buddhismens lys*

(<https://www.duo.uio.no/handle/10852/24159>)

3) Mari Kolbjørnsrud, MF, 2012: *Helende vandring? En kvalitativ studie av hvordan pilegrimsvandring kan gi et særegent bidrag til diakonien, drøftet i lys av kristen holistisk spiritualitet.*

(<http://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/161169>)

4) Kari Langseth, HF/UiO, 2013: *Pilegrimsveier i Okkulturen: En analyse av spirituelle pilegrimsreiser i Glastonbury.*

(<https://www.duo.uio.no/handle/10852/38834>)

5) Anne Hvinden, TF/UiO, 2014: *Pilegrimsmotivet hos Caravaggio*

(<https://www.duo.uio.no/handle/10852/39868>)

Fremleggsseminar på Universitetet i Oslo for to masterkandidater som har mottatt stipend: Daglig leder, prof. Salomonsen, prof. Thelle, kandidat Pettersen, kandidat Brekke, prof. Leirvik, prof. Hammer.

b) *Egen forskning på pilegrim i et historisk og samtidsaktuelt perspektiv:*

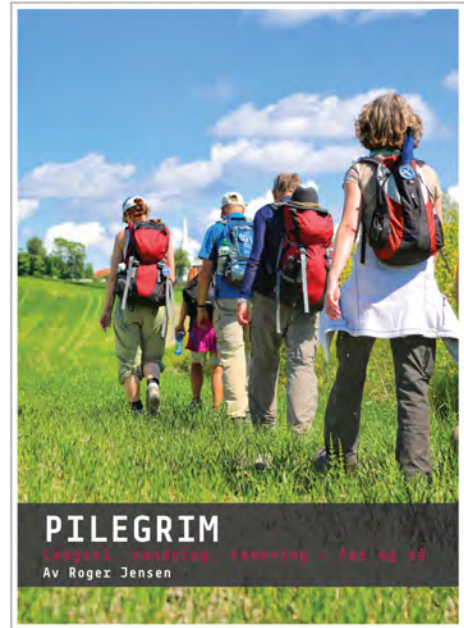
Boken *Pilegrim. Lengsel, vandring, tenkning – før og nå* ble utgitt og hadde lansering første søndag i advent 2014. Boken er en forskningspublikasjon og tar for seg pilegrimsfenomenet slik det har utfoldet seg i vesteuropeisk historie frem til vår tid. Med utgangspunkt i egne pilegrimserfaringer kombineres samfunnsvitenskapelige, teologiske og historiske perspektiver. Mindre kjent historisk materiale og nye forskningsfunn presenteres.

Boken opparbeider et bredt grunnlag for å forstå pilegrimsfenomenet i fortid og samtid, og det legges nye premisser for å tenke om pilegrim på tvers av konfesjonelle grenser. I bokens første del, *Pilegrim i dag*, deler forfatteren egne opplevelser og erfaringer fra pilegrimsleder og pilegrimsmål i Norge og Europa, og et bredt tilfang aktuell empirisk forskning om pilegrim presenteres og drøftes. Bokens andre del, *Pilegrim i historien*, gir et innblikk i pilegrimspraksis og -tenkning helt fra antikken, gjennom middelalderen og frem til reformasjonen, hvor årsakene til pilegrimspraksisens opphør i de protestantiske områdene drøftes. Pilegrimenes ulike beveggrunner for å vandre analyseres og kirkelig tale om Gud og hellighet knyttet til pilegrim diskuteres. I siste del, *Pilegrim og gudstro*, drøfter forfatteren hvilke utfordringer dagens pilegrimsfenomen reiser til kirkenes tale om Gud.

Det overordnede faglige mål for dette forskningsarbeid har vært å utvikle en tenkning om pilegrim som står i dialog med den kristendomsform (protestantisme) som preger norsk kultur, dette for at pilegrimsarbeidet skal vokse, lykkes og finne en stedegen form, *inkultureres*, i Norge. Boken gir samtidig en oppdatert oversikt over aktuell forskning på dagens pilegrimsfenomen med relevans for målgruppeforståelse og markedsføring. – Boken ble utsolgt på under halvannen måned, salget ble hjulpet av at biskopen i Oslo valgte å kjøpe inn boken som sin julegave til alle prester i Oslo bispedømme. Boken er utgitt på Novus forlag (<http://novus.mamutweb.com/Shop/Product/Jensen-Roger-Pilegrim/102708>)

Ad samarbeid med FK Akershus:

RPS Oslo har ikke egne midler til å støtte tiltak til infrastruktur og andre enkelttiltak. Vi samarbeider imidlertid tett med FK Akershus på felter som på ulik vis omhandler de fire punkter til bredden som anført ovenfor (kirke, kultur, miljø og næring). Verdifulle fremheve fra samarbeidet er pilegrimsrelaterte tilskudd gitt av FK Akershus – alle tilskudd blir gitt etter drøfting med og faglig kvalitetssikring av RPS Oslo.

Akershus fylkeskommune har en egen tilskuddsordning til pilegrim :
http://www.akershus.no/Ansvarsomrader/Tilskudd-og-stotteordninger/?article_id=200382 Følgende tilskudd er gitt så langt i år:

Infrastruktur:

Rasteplass på Sandholt, i Eidsvoll kommune, produktutvikling av en egen benk for pilegrimer i samarbeid med «Disen kolonial», sommervann, utedo, postkasse til gjestebok mm: kr.16 500. Benken skal forhåpentligvis komme på plass i alle kommuner med led i Akershus i løpet av de nærmeste årene. «Melkeramper» satt opp som rasteplasser langs leden i Skedsmo, kr. 50 000. Benk for pilegrimer ved Raknehaugen, Raknehaugens venner, kr 4000.

Tilskudd til nytt pilegrimsherberge på Ullereng søndre i Skedsmo: kr 100 000

Pilegrimsrelaterte arrangementer:

Vandring for Hospice-saken i regi av «Hocpiceforum» kr 7000

Pilegrimsvandring i kulturlandskapet- en del av folkehelseuka i Ullensaker kr. 3000

Pilegrimsvandring og treff på Åråsen gård i Nittedal kr. 7500

Pilegrimsselskapet St. Hallvard div arrangementer Kr 27 000

Pilegrimsledens venner Bærum-Studietur kr 10 000

Lions Club Ås Eika vandring og arrangement langs Folloleden i Ås kr 8000

Åpen kirke

Haslum kirke Kr 20 000

Samlede tilskudd gitt pr August 2014 Kr 191 000. Søknadsordningen er ikke tidsavgrenset og det vil derfor bli gitt flere tilskudd i løpet av 2014.

Bidra til å promotere pilegrim som reiselivsprodukt

RPS Oslo bidrar til å promotere pilegrim som reiselivsprodukt på flere måter. Ved å legge til rette for pressetur (årets pressetur som skulle finne sted nå i høst med WikingerReisen ble avlyst). Videre gjennom arbeid mot turoperatører, se pkt d) ovenfor, og kontakt mot tilbydere. RPS Oslo står også etter tillatelse fra NPS, for produksjon av promoteringsmateriell for derigjennom å synliggjøre pilegrim på materielt vis gjennom identitetsskapende merker. Endelig gjennom å spre forskningsbasert kunnskap om pilegrim i dag som har relevans for å forstå målgruppen "pilegrim", for derigjennom bedre å kunne målrette tilbud og aktiviteter.

(Promoteringsmateriell produsert 2014)

Sikre god kunnskap om leden i sin region/ Holde POI'er oppdatert på nett

Gjennom kommunekontakter, tilbydere og frivillighet mottar senteret informasjon om leden, foruten gjennom egen kunnskap og egne befaringer. POI'er gjennomgås årlig,

priser og kontaktinformasjon gjennomgås og avklares årlig med tilbydere og informasjon på POI'er justeres deretter. I forkant av hver sesong er det kontakt med alle kommunekontakter. – Oslo og Buskerud FK representerer en utfordring da disse ikke har vedtatt pilegrim som satsning og kun delvis gjør sin pålagte oppgave mht merking og skjøtsel.

Styrke det frivillige pilegrimsarbeid

Groruddalen historielag sitter representert i RPS Oslo sitt styre, dette sikrer lokal forankring og bidrar til å sette pilegrim på agendaen hos historielag i vår region. Mye tid er brukt på veiledning overfor frivilligheten så som foreningen Hocpiceforum og andre som bruker pilegrim som del av eller til å fremme sine formål, eller søker kunnskap om vandring og pilegrim. Senteret har en rådgiver- og samarbeidsfunksjon når det gjelder tilskudd til frivilligheten gitt av Akershus FK.

I Oslo-regionen har vi Pilegrimsfellesskapet St.Hallvard, som ble etablert 2011 på initiativ fra senterleder. Antall medlemmer i 2014 var 131, det er et omfattende program med månedlige samlinger gjennom året. Det frivillige pilegrimsarbeid utgjør en uvurderlig ressurs for senterets virksomhet. Senterleder er også én av tre utgivere av bladet *Pilegrim i dag*, gjennom senterleders initiativ er bladet omformet til å bli et magasin for både det frivillige og offentlige pilegrimsarbeidet, magasinet utgis to ganger per år.

Program for St.Hallvard 2014:

- 6. februar: Caroline Serck-Hanssen (kunsthistoriker): *Den moderne pilegrimsrenessansen i Russland og Norge – likheter og forskjeller.*
- 6. mars: Kristin Øveraas og Milly Marmot: *En kanadisk pilegrims myke fotavtrykk.* Vi deler også planer for pilegrimsåret 2014.
- 3. april: Kjell A. Skartseterhagen (pilegrimsprest/ sokneprest): *Pilegrimsferd i Paulus fotspor i Makedonia – og hjem igjen.*
- 11. mai: Pilegrimsdag i Oslo med pilegrimsgudstjeneste i Gamle Aker kirke, grilling i RPS Oslo, foredrag ved Øysten Morten («Jakten på Olav den hellige»), årsmøte for St.Hallvard.
- 15. mai: Vi er med å feire StHallvards dag, Oslo bys dag, med egen stand på Oslo Ladegård.
- 4. september: Pilegrimsfellesskapet St.Hallvard har medlemstur til Hovedøya! Medlemmer og andre interesserte bes møte ved tigeren på Jernbanetorget, avmarsj kl. 18.30. Historisk foredrag, enkel bevertning. Tilbake ca 20.30.
- 12. oktober: Pilegrimsdag i Oslo: Pilegrimsgudstjeneste i Gamle Aker kirke kl. 11.00, påfølgende grilling av «Pilegrimens urtepølse» ved Akershus fylkeskommune og foredrag ved Karl Gervin: «En pilegrims møte med Norge anno 1315».
- 23. oktober kl. 18.30 (etter kveldsmesse kl. 18.00 i Gamle Aker kirke): Vi deler minner og fortellinger fra årets vandreseong, med særlig vekt på turen til Covarrubias (Spania) i pilegrimsfellesskapets regi.
- 6. november kl. 18.30 (etter kveldsmesse kl. 18.00 i Gamle Aker kirke): Foredrag ved Stein Øberg: «Margaretakirken i fordums drakt?».
- 3. desember: Pilegrimsdag med julemarked! Fra kl. 17.00 er julemarkedet åpent, kl. 18.00 synger medlemmer av Gamle Aker kirkekor julesalmer, kl 18.30 har Lars

Verket, «Padlegrimen», foredrag om sin tur i kajakk fra Tønsberg med Trondheim som mål! Kl. 19.30 er det boklansering.

(Fra a) en vanlig månedsvis samling i pilegrimsfellesskapet, b) tur til Hovedøya, c) og d) «Pilegrimsdag med julemarked»: Til venstre sees Ola Rønne (FK Akershus) som har begynt å grille «Pilegrimens urtepølse» ved arrangementets oppstart, til høyre synger kirkekoret (totalt samlet arrangementet om lag 150 mennesker).

Det frivillige pilegrimsarbeidet i Oslo-regionen er synlig tilstede på hjemmesiden til RPS Oslo med et eget meny-punkt, tilsvarende er alle aktiviteter her synlige i kalenderen. Det oppleves imidlertid å være en stor utfordring for frivilligheten ellers i landet, hvor man ikke lever i tett symbiose med et regionalt senter, og for Pilegrimsfellesskapet St.Olav (paraplyorganisasjonen for det frivillige pilegrimsarbeid), at aktiviteter ikke synliggjøres lenger på hjemmesiden til NPS (etter omlegning av hjemmesiden i 2013/14), hovedportalen for pilegrimsarbeid i Norge: www.pilegrimsleden.no Denne endring har medført at synligheten av det frivillige pilegrimsarbeid i Norge svekkes.

Kartlegge og telle pilegrimer og pilegrimsrelatert aktivitet

Se statistikk senere i årsberetningen.

Kartlegge ressursbruk

Det er ikke enkelt å kartlegge ressurser. Fylkeskommuner, kommuner, kirkelig ledelse og kirkelige ansatte i menigheter bruker alle betydelige ressurser på pilgrim. – Å kartlegge denne ressursbruk i offentlig regi er utfordrende. Samtidig utgjør frivilligheten en betydelig ressurs for pilegrimsarbeidet, dette særlig gjennom merking av

pilegrimsleden og gjennom frivillig innsats på arrangementer i senterets regi. Nøkternt omfang av ressursbruk er estimert til 260 timer (7 ukesverk).

Gjennomføre sesongåpning 1. juni 2014

Sesongåpningen ble gjennomført på en vellykket måte i Oslo-regionen. Alle etapper var dekket, noen etapper ble dekket dagene i forveien, om lag 50-60 personer deltok. Det var ett større arrangement for dagen, med pilegrimsgudstjeneste i Oslo domkirke (150 deltakere) med senterleder som dagens predikant og påfølgende vandring (35 deltakere) til Østre Aker kirke, hvor et 50-talls personer ventet og det var grilling av "Pilegrimens urtepølse" i regi av FK Akershus, hilsninger, kunstutstilling og konsert med Olavs-musikk. Med på arrangementet var statssekretær i Miljødep., og representant for RA.

(Sesongåpning – på vei mot Østre Aker kirke)

Gjennomføre langvandringen

Langvandringen Oslo-Trondheim planlegges og gjennomføres av de regionale pilegrimssentrene, og ble en suksess også i 2014. Tilbakemeldinger fra deltakerne under evaluering i Trondheim når vandringen var gjennomført var meget gode.

Den tilbakevendende utfordring med langvandringen er likevel innholdsdimensjonen i vandringen, den indre eller åndelige delen. En mer konsekvent bruk av vandreheftet, som senterledere ved Dovre og Oslo årlig sammenstiller og hvor også de øvrige senterlederne inviteres til å komme med innspill, ville avhjelpe denne situasjonen noe.

(Langvandringen 2014: Starten på vandringen fra den første milesteinen i Oslo)

Samarbeide med "Kultur- og naturreisen"

RPS Oslo hilser alle forespørsler og innspill fra "Kultur- og naturreisen" velkommen.

Bidra i arbeidet med ekstern evaluering 2014

RPS Oslo vil avsette nødvendig tid og ressurser til det forespeilede evalueringsarbeidet.

Statistikk for Oslo-regionen

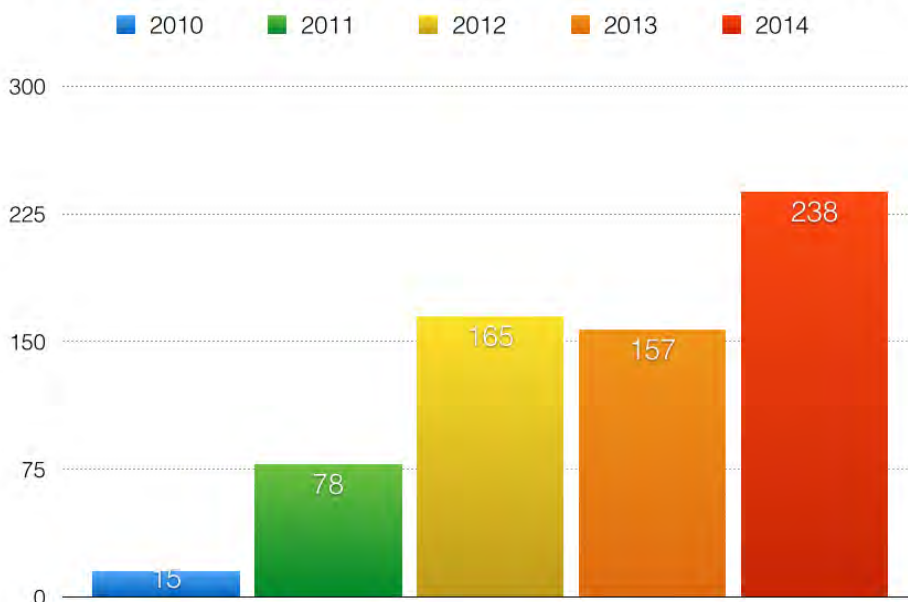
Størst volum av pilegrimer og pilegrimsaktiviteter genereres gjennom a) aktiviteter knyttet til Pilegrimssenter Oslo, b) menighetene i Oslo-regionen og c) gjennom den kulturelle skolesekken. – Skolesekken i vår region skjer i samarbeid mellom fylkeskommuner (skoleeiere), skoler, bispedømmene med aktive menigheter, historielag og pilegrimsforeninger, og endelig med privat sektor som leverer profesjonelle fortellere. For 2014 er det også rapportert inn vandring fra Groruddalen historielag, Lions Ås Eika og fra folkehelseuka i Ullensaker.

Antall langvandrere utsendt av Pilegrimssenter Oslo

Det har vært en jevn økning av antall vandrere som konkret har blitt utsendt siden senteret ble etablert sent på våren 2010. – Merk at mindre organiserte dagsvandring i regi av senteret (særlig konfirmantvandring og by-vandring) og besøk ved senteret ikke er med i tallene for “antall langvandrere”. Utviklingen ser ut som følger:

2010: 15
2011: 78
2012: 165
2013: 157
2014: 238 (vel 50% økning fra 2013)

Antall utsendte langvandrere

Fordeling av nasjonalitet ser ut som følger (data foreligger ikke for 2010 og 2011):

Land:	2014	2013:	2012:
Argentina:	0	0	1
Australia:	5	1	5
Belgia:	1	1	0
Brasil:	0	1	0
Canada:	0	5	2
Danmark:	0	4	2
England:	1	1	2
Finland	0	0	1
Frankrike:	1	2	1
Irland:	0	2	0
Italia:	18	2	6
Latvia:	0	0	1
Nederland:	6	13	12
Norge:	127	62	58
Polen:	2	5	7
Skottland:	0	1	0
Spania:	0	2	2
Sveits:	0	2	4
Sverige:	0	5	1
Tyskland:	56	44	46
Ukraina:	0	0	1
Ungarn:	1	0	1
USA:	10	3	7
Østerrike:	2	1	3

Særlig interessant er det her å se at tyskere er tilbake som pilegrimer, noe som bekrefter antakelsen om at 2013 var et unntaksår mht tysk representasjon i det norske reiselivsmarkedet. Videre at andelen nordmenn er fordoblet, at nordmenn synes å begynne å oppdage pilegrimsvandring.

Antall gjestedøgn/ overnattinger

2012: 620

2013: 600

2014: 700

Dette punktet er det som er vanskeligst å tallfeste for Oslo-regionen. En stor andel pilegrimer som starter i Oslo velger å bo 1-2 netter i Oslo og oppleve byen før de starter sin vandring, dette vet vi av erfaring, men har ikke tallmateriale i saken. Forsiktige tall peker på en økning på om lag 20%.

Antall organiserte vandringer i regionen:

2012: 61

2013: 92

2014: 151

Til grunn for økte tall for 2014 sammenlignet med 2013 ligger økning på alle de tre felt: a) flere vandringer i regi av RPS Oslo, b) økning i pilegrimsaktiviteter i bispedømmene i regionen, og i c) den kulturelle skolesekken som fra og med 2014 er etablert i Oslo Øst og Tønsberg (Pilegrimssenter Oslo har ikke vært involvert i utvikling av tilbud om skolesekk i Tønsberg, men Fortellerhuset (en kommersiell aktør som arbeider for å gi barn og voksne gode lytter- og fortelleropplevelser) er involvert i dette arbeidet som de også er det i Bærum og Groruddalen).

For utdyping av tallmateriale se siste sider av årsrapporten.

Antall arrangement for pilegrimer (inklusive vandringer):

2012: 86

2013: 122

2014: 185

Antall pilegrimer som har vandret:

2012: 2818

2013: 3093

2014: 4279 (en økning på mer enn 30% fra 2013)

Antall deltakere på pilegrimsarrangement (inkl. vandring):

2012: 3990
2013: 4314
2014: 5950

Til grunn for tall for 2014 ligger følgende innrapporterte aktiviteter:

Aktiviteter i regi av Pilegrimssenter Oslo:

Antall vandring (byvandring, konfirmantvandring, langvandring, åpning pilegrimsledens dag): 22 vandring med 398 deltakere.

Antall arrangement (sammen med Pilegrimsfellesskapet St. Hallvard: foreningskvelder, Pilegrimsdag i Oslo, pilegrim-julemarked): 10 arrangement med 585 deltakere.

SUM: 16 vandring med 338 deltakere, 10 arrangement med 585 deltaker.

Andre enkeltaktiviteter

Pilegrimsvandring i regi av Groruddalen historielag: 2 vandring – 70 deltakere

Pilegrimsvandring i regi av folkehelseuka i Ullensaker: 1 vandring – 40 deltakere

Pilegrimsvandring i regi av Lions Ås Eika, Follo: 1 vandring – 61 deltakere

Pilegrimsvandring i regi av Aaros gård, Akershus: 1 – 30 deltakere

SUM: 5 vandring med 201 deltakere.

Aktiviteter i det område som utgjøres av Oslo bispedømme:

Oslo domkirke: 1 pilegrimsgudstjeneste – 150 deltakere

Gamle Aker kirke: 2 pilegrimsgudstjenester – 230 deltakere

Grønland og Gamle Oslo menighet: 1 vandring – 32 deltakere

Grorud menighet: 1 – 50

Høvik menighet: 1 – 3

Heggedal menighet: 1 – 69

Kampen menighet: 1 – 35

Haslum menighet: 1 foredrag 10 deltakere

Summer:

Vandring: 5 vandring – 189 deltakere

Gudstjenester: 3 – 380

Foredrag: 1 – 10

Skolesekken Groruddalen (skoler i Groruddalen, Grorud menighet, Groruddalen historielag og Fortellerhuset): 11 – 460

Skolesekken Bærum (alle skoler i Bærum, bla.: Haslum, Jar og Høvik menigheter,

Pilegrimsledens venner og Fortellerhuset): 60 – 1500

SUM: 76 vandringar med 2149 deltakere, 4 samling med 390 deltakere

Aktivitetar i det område som utgjøres av Borg bispedømme:

Nes og Udenes menigheter: 4 vandring – 115 deltakere
Østre Fredrikstad menighet: 1 – 18
Ullensaker menighet: 1 – 12
Fjellhamar og Skårer menighet: 1 – 14
Sarpsborg menighet: 2 – 120, 5 messer – 590 deltakere
Moss menighet: 2 – 210, 1 gudstjeneste 105
Enebakk: 1 – 40

Summer:

Vandringar: 12 – 529
Gudstjenester: 5 – 590

SUM: 12 vandringar med 529 deltakere, 5 pilegrimsgudstjenester med 590 deltakere

Aktivitetar i det område som utgjøres av Tunsberg bispedømme:

Sande menighet: 2 vandringar – 12 deltakere, gudstjeneste 1 – 46
Konnerud menighet: 1 – 11
Lier: 4 – 150, gudstj.: 2 – 75; pilegrimssamling: 1 – 25
Fjell menighet: 1 – 30
Klund menighet: 1 – 30
Borre menighet: 3 – 60
Re menighet: 3 – 37, arrangement: 1 – 20

Summer:

Vandringar: 15 vandringar – 330 deltakere
Skolesekk Tønsberg (samarbeid skolene, Tønsberg menigh. og Fortellerhuset): 24 - 672
Gudstjenester: 3 – 121
Arrangement: 2 – 45

SUM: 39 vandringar med 1002 deltakere, 3 gudstjenester med 121 deltakere, 2 arrangementer med 45 deltakere.

Merk: Tallene rapportert inn for Den kulturelle skolesekken i Bærum for 2013 var ikke fullstendige, ikke alle data ble innrapportert, her skulle tallene ha ligget nærmere tallene for 2011 – slik sett har det vært en feil i års-rapportering for 2013 som her er justert.